Universitetet i Oslo
IN2120 Informasjonssikkerhet
Høst 2025
Teoretiske oppgaver med løsningsforslag

Teori del 4: Trusselaktører, angrepsvektorer og skadevare

Oppgave 1: Angrepsvektorer

a. Hva er den vanligste angrepsvektoren for cyberangrep?
b. Hvordan kan deepfake-stemme og video brukes i cyberangrep?
c. Hvordan kan USB-enheter som f.eks. (ligner på) en minnepinne brukes for å angripe en datamaskin?

Løsningsforslag

a. Phishing, også kalt nettfisking, er den vanligste cyberangrepsvektoren. Phishing er typisk kombinert med en eller flere andre angrepstyper som skadelige vedlegg eller lenker til skadelige nettsider.

b. Deepfake stemme som del av angrep er for eksempel ved å spoofe en annen persons identitet over telefonsamtaler. Flere hendelser er rapportert, f.eks.
https://www.businessinsider.com/couple-canada-reportedly-lost-21000-in-ai-generated-voice-scam-2023-3

Deepfake stemme og video i angrep er for eksempel å spoofe en annen persons identitet i zoom/teams-møter, eller å spoofe identitet i videoanrop, f.eks.
https://gizmodo.com/deepfake-ai-scammer-money-wiring-china-1850461160

https://edition.cnn.com/2024/05/16/tech/arup-deepfake-scam-loss-hong-kong-intl-hnk/index.html

c. En USB-enhet som ligner på en minnepinne kan konfigureres som en HID-enhet (Human Interface Device), som lurer datamaskinen til å tro at den er et tastatur og sender en strøm av tastetrykk som utgjør skadelige kommandoer.

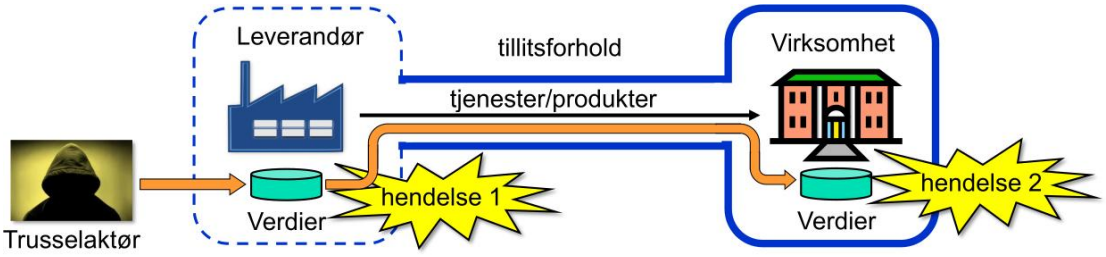
Oppgave 2: Leveransekjedeangrep

a. Forklar hva som menes med leveransekjedesårbarheter.
b. Beskriv eksempler på leveransekjedeangrep som har skjedd i de siste årene.
c. Hvilke tiltak kan en virksomhet benytte for å redusere leveransekjederisiko (eng. Cyber Supply Chain Risk Management, C-SCRM)?

Løsningsforslag

a. Et leveransekjedeangrep består av to trinn, der det første angrepet kompromitterer og skaper en sårbarhet i et produkt eller tjeneste hos en leverandør, som deretter gjøre det mulig å angripe leverandørens kunder. Et angrep som bare utnytter en utilsiktet sårbarhet i en leveransekjede er altså ikke

et leveansekjedeangrep. Et angrep på leverandøren kan f.eks. legger inn en bakdør i programvaren som leverandøren produserer og leverer. Når den kompromitterte programvaren installeres hos virksomheten, har sårbarheten forplanter seg til virksomheten. Figuren nedenfor illustrerer dette prinsippet.

b. Alvorlige leveransekjedeangrep som skjedde i 2021 er:

- *SolarWinds Orion: IT-Styring og fjernmonitorering.*

  SolarWinds leverer programvare for styring og overvåking av nettverk (NMS). Orion er et slikt produkt. I desember 2020 ble det kjent at Orion var blitt kompromittert. Etterforskning viste at angripere hadde tilgang til SolarWinds-nettverket, muligens ved å utnytte en nulldagssårbarhet i en tredjeparts applikasjon eller enhet, et inntrengningsangrep eller ved sosial manipulering. Gjennom tilgangen samlet angriperne informasjon over en lengre periode. Skadevaren ble injisert inn i Orion, som deretter ble lastet ned direkte av kundene, og ble brukt til å samle inn og stjele informasjon. Omrent 18 000 av SolarWinds sine 33 000 Orion-kunder hadde skadevaren i sine nett, men bare en brøkdel ble angrepet. Norges Bank hadde også skadevaren, men ble antagelig ikke angrepet. Angrepet ble attribuert til APT29-gruppen Cosy Bear som ligger under den russiske utenriks etterretnings-tjeneste SVR (CBP).

- *Kaseya: IT-administrasjonsverktøy som ble kompromittert med løsepengevirus*

  Kaseya er en programvareleverandør som spesialiserer seg på fjernmonitorering og verktøy for IT-administrasjon. Den tilbyr VSA (Virtual System/Server Administrator) programvare som kunder kan laste ned eller benytte som skytjenester. MSPer (Managed Service Providers) kan bruke VSA-programvaren og tilby ulike IT-tjenester til andre kunder. I juli 2021 utnyttet angripere en nulldagssårbarhet i Kaseyas egne systemer som gjorde det mulig for angriperne å eksternt kjøre kommandoer på VSA-programvaren til Kaseyas kunder. Kaseya sendte ut oppdateringer til alle VSA-servere fredag 2. juli 2021 som utførte skadevare fra angriperne. Denne skadevaren distribuerte i sin tur løsepengevirus til kundene med nettverk som ble administrert gjennom VSA.

c. Det er utfordrende å styre risiko forbundet med leveransekjedesårbarheter, fordi virksomheten som regel har begrenset mulighet for å gjøre risikovurdering og revisjon i leverandørens infrastruktur. En generell tilnærming til sikkerhet i leveransekjeder er å sørge for at risikostyring for digitale leveransekjeder er

inkludert i virksomhetens ISMS. Gjennom avtaler kan virksomheter kreve uavhengige rapporter om sikkerhetsrevisjon og risikovurdering av leverandører. Elementer i kontrakter kan f.eks. være:

- Rapportering og varslingsplikt om sikkerhetsrelaterte ting som sikkerhetshendelser sikkerhetspolicyer og endringer av eierstruktur.
- Tilsyn og revisjonsrapporter om sikkerhet.
- Nivå for risikoaksept hos underleverandør.
- Forventet oppetid av tjenester, og underleverandørens risikoaksept for overholdelse av denne.
- Endrings- og exit-klausuler, f.eks. basert på avvik eller endring i eierstruktur

Virksomheter bør i alle fall følge med på rapporterte sårbarheter i tredjepartsprogramvare, og sørge for rask oppdatering for å fjerne sårbarheter. En anerkjent veileder for C-SCRM er NISTs *SP 800-161 Rev.1 Cybersecurity Supply Chain Risk Management Practices for Systems and Organizations (2022)*[1]. Dette dekkes også av NSMs *Grunnprinsipp 2.1: Ivareta sikkerhet i anskaffelses- og utviklingsprosesser* [2].

Oppgave 3: Bottnett

a. Hva er et bottnett?
b. Hva er et DDoS, og hvordan kan et bottnett brukes til å gjøre et DDoS-angrep?
c. Mirai er en skadevare som ble brukt til å «ta ned» internett i store deler av USA gjennom et angrep på en Dyn DNS en dag i oktober 2016. Beskriv kort Mirai og hvordan dette angrepet ble utført

Løsningsforslag

a. Begrepet "bottnett" refererer vanligvis til en samling av kompromitterte computere (kalt bots eller zombie-maskiner) som kjører bott-skadevare, vanligvis installert via drive-by nedlastinger som utnytter sårbarheter i nettlesere, ormer, trojanere, eller bakdører, under en felles kommando- og styringsinfrastruktur.
b. Et DoS-angrep (tjenestenekt-angrep) er et forsøk på å hindre at legitime brukere av en tjeneste får tilgang til tjenesten. Når dette angrepet kommer fra en enkel node eller nettverk, så er det bare referert til som et DoS-angrep. En mer alvorlig trussel utgjøres av et DDoS-angrep (Distribuert DoS). I et DDoS-angrep, er en angriper i stand til å rekruttere en rekke noder over Internett til samtidig eller på en koordinert måte lansere et angrep på målet. Et bottnett er nettopp et sett av noder som kan koordineres for DDoS-angrep.
c. Mirai utnyttet sårbarheter i IoT (Internet of things) enheter og brukte dem til å danne et bottnett. Mirai er en dataorm som spredde seg og i dette tilfellet er det estimert at botnettet bestod av ca 100 000 enheter. Dette ble så brukt i et DDoS angrep til å ta ned Dyn DNS som blant annet betydde at f.eks. Twitter (nå kalt 'X') og Netflix ikke kunne nås i USA og deler av Europa, med en trafikk på 1,2 Tbps mot Dyn DNS.

[1] https://csrc.nist.gov/pubs/sp/800/161/r1/upd1/final

[2] https://nsm.no/regelverk-og-hjelp/rad-og-anbefalinger/grunnprinsipper-for-ikt-sikkerhet/

Oppgave 4: XSS

Du er medlem av en ny sosial plattform kalt FAGSNAKK utviklet av og for studenter ved universitetet hvor dere kan ha faglige diskusjoner, organisert med én side for hvert fag. En dag er FAGSNAKK-siden full av det samme hundebildet som (det ser ut som) har blitt postet av ulike brukere (inkludert deg), uten at noen kan huske at de har gjort. En medelev mener at dette kan skyldes en XSS-sårbarhet i FAGSNAKK og at bildene er et resultat av et XSS-angrep.

a. Hva et XSS-angrep?
b. Hvordan kan XSS-angrepet beskrevet ovenfor vært gjennomført?
c. Hvordan kunne angrepet på FAGSNAKK ha vært forhindret?

Løsningsforslag

a. XSS (Skripting på tvers av noder) er en angrepsteknikk som lurer en webside til å reflektere mottatte data tilbake til netlesere der dataene blir tolket og eksekvert som skript. Når en nettleser mottar og kjører et XSS-skript, vil angriperen ha tilgang til nettleserens innhold (informasjonskapsler, logg, programversjon osv.). XSS-angrep utnytter Web-servere som et springbrett for å angripe nettlesere/klienter.
b. I dette tilfellet kunne en bruker ha inkludert i en kommentar på siden et Javascript som legger til en kommentar på veggen som inneholder hundebildet. Når en bruker åpner siden vil kommentaren lastes som medfører at scriptet kjøres. Dette vil da kjøres som den aktuelle brukeren og det vil derfor se ut som brukeren lastet det opp.
c. XSS kan forebygges ved at webservere alltid filtrerer bort skadelig kode de mottar, og forhindrer at det legges ut på en webside. I dette tilfellet må FAGSNAKK sjekke at kommentarer ikke inneholder (skadelig) Javascript-kode.